

Benut het brede karakter van het KD Business Services

Teamleider Tanja Bruins over de ontwikkeling van onderwijs voor het nieuwe KD

Tanja Bruins is teamleider financieel-juridisch bij Rijn IJssel. Haar team van circa 25 docenten, instructeurs en BPV-begeleiders is op dit moment druk bezig met het herontwerp van het onderwijs voor de juridische en financiële beroepen. Daarmee is Rijn IJssel een van de ongeveer tien roc's die aankomende zomer al opleidingen gaan aanbieden die voldoen aan het nieuwe KD Business Services. Ik sprak Tanja over de keuze om nu al met het nieuwe onderwijs te beginnen, over de onderwijsvisie van waaruit het team dat onderwijs ontwerpt en over tips voor collega's van andere roc's.

Het KD Business Services wordt volgend jaar pas ingevoerd. Wat was de aanleiding om nu al te beginnen met het herontwerp?

“Belangrijkste reden is dat wij in onze contacten met het regionale bedrijfsleven merkten dat de huidige opleidingen steeds minder goed aansluiten op hun praktijk. Aankomend boekhouders leren bijvoorbeeld nog te werken met een ‘kasboek’, terwijl dat in de praktijk nergens meer voorkomt. Ander voorbeeld is dat juridisch medewerkers nog het nodige over strafrecht leren. Ook dat blijkt achterhaald. Tweede reden is dat wij als team stappen willen zetten om de onderwijsvisie van Rijn IJssel verder te concretiseren. Een herontwerp is daarvoor een uitgelezen kans en mijn team staat, mede door de ervaringen met Corona-onderwijs, te trappelen om het huidige onderwijs op de schop te nemen. En de derde reden is een pragmatische: ik zat met mijn directeur in de werkgroep die het nieuwe KD heeft voorbereid. Dus we kenden het KD al van binnen en van buiten.”

Wat houdt jullie onderwijsvisie in?

“We noemen het ‘RIJK Onderwijs’. De centrale thema's zijn: gepersonaliseerd, flexibel onderwijs en praktijkgericht opleiden. We proberen het onderwijs aan te laten sluiten bij de individuele leerbehoeften en -voorkeuren van onze studenten. Daarvoor werken met leereenheden van vijf weken waarin een *beroepstaak* centraal staat. Soms valt een beroepstaak samen met een kerntaak uit het KD, maar dat hoeft niet. De gerichtheid op beroepstaken zorgt ervoor dat we integraal en praktijkgericht opleiden. Het doel is dat studenten aan het eind van elke leereenheid een beroepsproduct opleveren. Dat kan van alles zijn, zolang het maar in de praktijk van hen gevraagd kan worden. Voor het vervullen van beroepstaken staan studenten leerbronnen ter beschikking. Naast de docenten zijn dat vooral instructiefilmpjes, online colleges, leerboeken en readers. We streven ernaar om studenten de komende jaren steeds meer vrijheid te bieden in de volgorde en het tempo waarin ze de leereenheden doen. Zo kunnen ze het onderwijsprogramma aanpassen aan hun persoonlijke leerbehoeften en bijvoorbeeld versnellen of juist temporiseren. Docenten zijn naast vakexpert vooral aanjager en coach van het leerproces. Zij stimuleren studenten om hun leerbehoeften expliciet te maken en een passende leerweg te kiezen. En ze volgen studenten natuurlijk in hun leerprestaties, geven feedback en sturen zo nodig bij.”

Klinkt ambitieus.

“Klopt, het is een streefbeeld waar we de komende jaren zeker nog energie in moeten steken om het waar te maken. We ontwikkelen het onderwijs jaar voor jaar. Gaandeweg zal de flexibiliteit voor studenten dus steeds groter worden, niet alleen qua onderwijs, maar ook qua examinering. Het vergt niet alleen flexibel inzetbare leereenheden en exameninstrumenten, maar stelt ook hoge eisen aan ons studentenvolgsysteem. En het vergt dat onze docenten over de volle breedte van de opleiding inzetbaar zijn.”

Betrek je jullie leerbedrijven bij de ontwikkeling.

“Nog niet direct. We hadden afgelopen jaar een bijeenkomst gepland, maar de Corona-maatregelen gooiden toen roet in het eten. Dit voorjaar staat opnieuw een bedrijvendag gepland. Die gaan we desnoods online houden. En dan nemen we de leerbedrijven mee in de ontwikkeling. Maar het werkveld heeft wel degelijk invloed op de ontwikkeling van het nieuwe onderwijs. Met name onze BPV-begeleiders houden nauw voeling met de verschillende leerbedrijven en pikken daar continu signalen op over ontwikkelingen die voor de mbo-beroepen van belang zijn. Die informatie benutten we natuurlijk bij het herontwerp van ons onderwijs. Verder willen we de samenwerking met leerbedrijven intensiveren. Bijvoorbeeld met gastcolleges, maar ook in de vorm van projecten waarbij studenten een klus voor een bedrijf oppakken.

Het nieuwe KD is trouwens een goede afspiegeling van de ontwikkelingen in het werkveld. De afgelopen maanden hebben we de inhoud van het KD uitgebreid in ons team besproken en veel van wat wij in onze leerbedrijven zien, komt in het nieuwe KD terug.”

Het KD Business Services is een grote verandering ten opzichte van de huidige situatie met zes aparte dossiers. Hoe gaan jullie daarmee om?

“Ten eerste krijgen we minder verschillende opleidingen voor de zakelijke dienstverlening. Al krijgt mijn team er nu ook opleidingen op niveau 2 en 3 bij, voor de nieuwe brede profielen (*Allround*) *Assistent Business Services*.

Ten tweede kiezen wij ervoor om de nieuwe niveau-4-opleidingen vanaf het eerste jaar op een van de vier *Specialist*-profielen te richten. Dat doen we vooral omdat onze ervaring is dat studenten zelden tussentijds van opleiding wisselen. En bovendien willen we de profielspecifieke kennis en vaardigheden over alle studiejaren kunnen spreiden, zodat die stof niet allemaal in het laatste jaar ‘gepropt’ hoeft te worden.

Ondanks dat we profielgericht opleiden, benutten we de brede inrichting van het KD wel degelijk. Dat doen we door ontwerpteams voor de verschillende opleidingen te stimuleren om rekening te houden met de overlap tussen de profielen en het ontwikkelwerk goed onderling af te stemmen. Zo voorkomen we dat we het wiel een paar keer opnieuw uitvinden.”

Jullie zijn nu druk bezig met de invulling van het eerste studiejaar. Welke tips heb je voor collega's op andere scholen, gezien jullie ervaringen tot nu toe?

“Ten eerste: zorg dat je de brede inrichting van het KD optimaal benut. Er zit behoorlijk wat overlap tussen de verschillende profielen. Als je die overlap slim benut, voorkom je dubbel werk en faciliteer je de doorstroming. Bijvoorbeeld: je kunt het basisprofiel in het KD gebruiken om je onderwijs efficiënter te maken: dezelfde onderwerpen op eenzelfde manier aanbieden. Sommige roc's zullen ervoor kiezen om een gemeenschappelijk basisjaar aan te bieden om zo het keuzemoment voor een profiel uit te stellen. Wij doen dat dus niet, maar voor een andere school kan het wel degelijk de betere optie zijn. Om het brede karakter optimaal te benutten is het nodig dat de teams het KD goed ‘doorkauwen’: je moet het indringend met elkaar bespreken, zodat je als team één beeld hebt van wat er staat. Neem daarvoor ook de tijd, want het legt de basis voor efficiënt ontwikkelwerk daarna.

Een tweede en laatste tip: benut het materiaal van Stichting Praktijkleren. Wat dat betreft is het voor ons nog wat lastig, omdat we nog niet precies weten wat voor aanbod Praktijkleren dadelijk op de plank heeft liggen. Maar we volgen hun ontwikkeltraject nauwgezet en hebben er alle vertrouwen in dat we in september met goede leer- en exameninstrumenten aan de slag kunnen.”